

Forsvarsminister Ljungberg kjente ikke våbenstillstandsavtalen i 1940.

OSLO, 27. nov.

(NTB) Både rettslokalet og korridoren utenfor var fullpakket av folk da dagens møte i Skancke-saken begynte. Referatforbudet er hevet.

Det første vidne som skulde forklare sig om krigshandlingene og kapitulasjonen i Norge i 1940 var general Roscher-Nielsen.

Generalen svarer bestemt «nei» på forsvarerens spørsmål om generalen har underskrevet en avtale med tyskere om nedlegging av våbenene i 1940. Avtalen gjelder bare landstridskretene, sa han.

Forsvareren opplyser at han har fått avskriften av en fenrik i Nord-Norge. I denne avskriften heter det at nedleggningen gjaldt alle stridskretter.

Den 9. juni meddelte tyskerne at de var villig til å forhandle om våbenstillstand.

Roscher-Nielsen reiste på vegne av general Ruge til Trondheim med tysk fly 10. juni.

I Roscher-Nielsens instruks het det at han så langt råd var skulde undgå å gi æresord og hvis tyskerne fastholdt det skulde i hvert fall færrest mulig av de norske offiserene gi sitt æresord.

På Britannia hotell blev Roscher-Nielsen møtt av von Falkenhorsts staschef, oberst von Buschenhagen.

Da forhandlingene skulde begynne spurte oberst Buschenhagen etter general Roscher-Nielsens fullmakt. Han svarte at hans fullmakt gikk ut på å forhandle om våbenstillstand for de norsk landstridskretter.

«Og de norske sjøstridskretene?» spurte tyskeren.

«Dem kan ikke jeg svare for, dessuten er de utenfor landets grenser.»

«Vil det si at sjøstridskretene vil fortsette kampen?»

«Ganske sikkert.»

«Så vidt jeg forstår», fortsatte stabschefen, har De da ingen fullmakt til å forhandle om fred?»

«Nei.»

Dommeren minner Roscher-Nielsen om den store betydning hans uttalelser har og ber ham ta reserverasjoner hvis noe skulde være uklart.

Hverken hos mig eller de tyske forhandlerne var det et øyeblikk tvil om at vi bare forhandlet om våbenstillstand, svarer generalen og henviser til våbenstillstandsavtalen.

General Roscher-Nielsen nektet å forhandle videre på grunnlag av det første tyske utkastet, men stabschefen stilte sig imøtekommende, og etter timelange forhandlinger blev alle paragrafene i dette utkastet endret.

— Stemmer avtalen med Deres begrensede fulmakt, spør forsvareren.

— Ja, svarer Roscher-Nielsen.

Forsvareren mener dette kan diskuteres og henviser til sitt utkast — den tyske utgåven — der det heter at nedleggningen gjaldt de samlede stridskretter.

Han nevner videre avtalens form: Nedleggelsen gjelder også

Torshavn Blad 28/11-1944

„Minister“ Skanckes forsvarer går general Roscher Nielsen hårdt på klingen for å få klarlagt omfanget av avtalen

Ingen fredsavtale, sier general Ruge.

transportmidler til sjøs, og spør Roscher-Nielsen om også det er landstridskretter.

— De blev brukt av landstridskretene, svarer han.

Efter en temmelig irritert replikkveksel mellom forsvareren og generalen, spør forsvareren hvor Roscher-Nielsen har fått sin avskrift av våbenstillstandsavtalen som han har med sig i retten.

— Det vet jeg ikke, sier generalen. Det er undertegnet «fra en av samfundets hærmes».

Både forsvareren og Roscher-Nielsens avskrifter har lik tekst, og generalen sier tørt at de vel har samme kilde.

Ved eksaminasjonen mot slutten søker forsvareren å vise at avtalen også gjaldt tropper utenfor 6. divisjon i Nord-Norge.

Roscher-Nielsen fastholder imidlertid at den bare gjaldt 6. divisjon. Det var i hvert fall meningen både fra min og tyskernes side, sier han.

Neste vidne er forsvarsminister 9. april 1940, Birger Ljungberg. Den britiske minister hadde opøst ham

4. eller 5. juni og medelt at de engelske troppene måtte trekkes ut av Nord-Norge. Regjeringen hadde derfor bestemt at krigen skulde fortsettes utenfor Norge. Noen videre befatning med kapitulasjonen hadde ikke regjeringen efter at den hadde innsikket sig.

De militære instanser blev ikke gitt direktiver om å slutte våbenstillstand, men fikk fullmakt til å demobilisere. Noen drøftelser om kapitulasjon kom aldri frem i regjerings-møtene i Norge.

Ljungberg blir av Skanckes forsvarer forelagt avskrifter av våbenstillstandsavtalen, men erklærer at han aldri har sett den.

Dagens siste vidne var generalmajor Otto Ruge. Forsvareren begynner eksaminasjonen med å spørre om ikke et norsk hovedangrep i Narvik-distriktet var planlagt like før kapitulasjonen. Ruge bekrefter dette. Kapitulasjonen kunde aldri bli annet enn en kapitulasjon uten betingelser, sier Ruge. Roscher-Nielsens fullmakt gikk ut på å gjøre det beste ut av situasjonen. Kapitulasjonsavtalen var bare en militæravtale som omfattet de styrker som stod under Ruges kommando. Roscher-Nielsen hadde ikke fullmakt til å slutte noen som helst fredsavtale. Det forelå ingen skriftlig fullmakt fra regjeringen til Ruge. Det var imidlertid helt klart at krigen skulde fortsettes og Hambro hadde til og med foreslått å føre kampen videre fra Svalbard og Jan Mayen. Ruge understreker at han hadde kapitulert som chef for forsvaret.

Forsvareren spør om ikke da også kapitulasjonsavtalen bandt den norske regjering. — «Det får de spørre regjeringen om», svarer vidnet. — For å undgå splittelse i officerskorpset gav Ruge en almindelig ordre til alle offiserer om å gi sitt æresord til tyskerne. Selv hadde Ruge gått i tysk fangenskap for å understreke at Norge og Tyskland fremdeles var i krig. I det vidnets forklaring skal protokollføres, sier Ruge sig og sier at han «som silkefrontmann» godt kan forstå at andre kan ha misforstått både kapitulasjonsavtalens form og hans egne proklamasjoner i radio. Saken fortsetter i morgen. Bl. a. skal fhv. utenriksminister Koht og statsminister Nygaardsvold vidne.

100208